

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA

VOL. II

Florida • Georgia • Hawaii • Idaho • Illinois • Indiana • Iowa • Kansas

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA — VOL. II

L'ORÉAL THROUGH GILLETTE · 04

Florida, Georgia, Hawaii, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas. Az amerikai átkelés második szakasza; a közös sarkvidéki előszó itt teljes egészében megmarad, összecsukva azoknak, akik sorrendben olvassák a sorozatot.

Nulladik fejezet – közös nyitány

Ezen a nyitó fejezeten a Women of the United States sorozat mind a hat kötete osztozik. Itt teljes egészében olvasható, és összecsukva, hogy a sorozatot ismétlés nélkül lehessen sorrendben olvasni.

NULLADIK FEJEZET

Itt a világ nem terület: határ. Az Északi-sark nem fogad be, nem bocsát meg, nem hagy helyet a tévedésnek. A fehérség abszolút lényként uralkodik, némán és emlékezet nélkül. A hőmérséklet nem meteorológiai adat: ragadozó. Az éjszaka hónapokig tart, összenyomja a gondolatokat, eltorzítja az emberek körvonalait, elnyeli az akaratukat.

A közösségek kevesek, kicsik és zártak. Inuitok, jupikok, sarkvidéki népek élnek ott, ahol senki sem választaná, hogy maradjon. Itt minden egyes ember nélkülözhetetlen a csoport túléléséhez. Ha nem vagy hasznos, teherré válsz. És aki teherré válik, eltűnik a csendben, a hóban, egy olyan környezet logikájában, amely semmit sem enged.

A kutatóállomások egy másfajta hideget is hoznak: a hierarchiáét. Itt a nő ritka jelenlét, rendellenesség, akinek alkalmazkodnia kell, vagy elbukik.

Ezen a helyen az „eltűnés” fogalma nem létezik. Csak a fehérség van, amely mindent eltöröl.

Inuit és jupik nők

A sarkvidéki lányt nem kényeztetik: felkészítik. Korán megtanulja elviselni a hideget, a sötétséget és az éhséget. Hasznossá kell válnia a klán számára, mert itt az identitás nem személyes. Funkcionális. A nő viseli a család és a közösség terhét: élelem, tűz, gyerekek, bőrök, gondoskodás. Senki sem beszél jogokról. Senki sem beszél törekenységről. A depresszió létezik, de nincs neve. Az erőszak létezik, de nincsenek tanúi.

A kutatóállomások nője

Művelt, hozzáértő, fegyelemhez szokott. Kutatóként, technikusként, orvosként érkezik. Hamar rájön, hogy az Északi-sark nem ismeri el a képesítéseket. Itt csak a lelki keménység számít. Férfi hierarchiák uralkodnak fölötte, és a gyengeség minden jelét gyengeségnek tekintik. Olyan környezet ez, ahol az erő nem elég: rendkívüli önuralom kell.

A nyugati, „kívülről jött” nő

Szabadságban nőtt fel, és abban a hitben érkezik, hogy legyőzheti a hideget. De a hely megtöri: a magány, a parányi terek, a végtelen csendek. Az állomások nem közösségek, hanem gépezetek. És egy nőnek egy férfiak tervezte gépezetben harcolnia kell, hogy el ne tűnjön.

Utazás a világ peremére

A szomszédom, Antonio, akit mindenki Ninónak hívott, évek óta az Északi-fokról beszélt, az éjféli napról, a sötétség nélküli hónapokról. Olyan álmom volt, amelyet a zsebemben hordott, mint valami lehetetlent. Egy májusi reggel becsöngettem hozzá, és csak ennyit mondtam: „Csomagolj be. Egy óra múlva visszajövök. 30 nap múlva jövünk vissza.” Meglepetten, boldogan nézett rám. A felesége aggódva megkérdezte, mik a terveink. „Egy álmot kergetünk” – feleltem.

Beültünk az autóba. A feleségeink úgy néztek ránk, mintha megőrültünk volna. De ez az utazás valódi volt. Nino már tele volt kérdésekkel. „Hová megyünk? Mennyi pénzt hozzak?” „Nyugi – mondtam neki. – 54 óra múlva ott vagyunk. Csak 5000 km. Az új Range Roverrel megyünk. Élvezd az utat.”

300 kilométerenként meg kellett állnom: ő, aki tizenkét évvel idősebb nálam, a saját ritmusában haladt. Nekem víz és folyadék kellett, neki kávé és a test szükségletei. És minél messzebbre jutottunk, annál többet mesélt az életéről. Olyan dolgokat, amelyeket soha nem tudtam volna meg, ha nincs az a végtelen út.

Két férfi egyedül egy autóban, és mindig a nőkről beszélnek. Ő csak a feleségét ismerte. Nevettem. Megnyugtattam: „Mi is mind így vagyunk.”

Megkérdezte, hogyan maradok épelméjű 60 óra vezetés közben. Meséltem neki Oroszországról, amikor 22 évesen 51 órát vezettem, hogy találkozam egy nővel, akit sosem láttam. „A távolságok nem határok – mondtam neki. – Csak kifogások. Nekem soha nem volt egy sem.”

Megérkezés a fehérségbe

Beértünk Norvégiába. Egy szálló az út mentén. Ott hagytuk az autót, és szánal mentünk tovább.

A vezető be volt bugyolálva, kiismerhetetlen volt. Amikor levette a szemüvegét, kiderült, hogy nő. Norvég nő, hallgatag, egyenes, jéghideg. Nino a szán közepén, ő elöl, én a 190 centimmel hátul, a sor végén.

Még világos volt. Az órák mutatta az időt, de nem árulta el, hogy éjszaka van-e vagy reggel. Éjfél nap volt. Elértük az Északi-fokot.

Nino sírt. Átölelt. Nevetve mondtam neki: „Vigyázz... még azt hiszik, hogy melegek vagyunk.” Nevettünk, de a világ peremén álltunk.

Aztán jött a fagy: -52°C .

Belépés a valódi Arktiszra

Egy fémkonténerbe vittek minket átöltözni. Rendkívül nehéz, bélelt overallok, bonyolult cipzárakkal.

Kifizettem a vezetőt. Ninót egy igluban hagyták néhány férfival; engem egy másikban, egy családdal: egy idős férfival, 70 és 80 között, és három nővel, 30 és 50 között.

Zárt világ volt. Egyszerű. Kegyetlen.

A férfi félreállt. A nők tartották a tempót. A mosdó pedig egy domb volt öt méterre az iglutól: a kaka megfagyott, mielőtt földet ért. Az első pisim sárga sarki csillaggá vált. Így köszöntött az Észak.

A középkorú nő, Magi, tudott egy kicsit angolul. A többi gesztus volt, tekintet, kéz. A hideg nyelve.

Amikor nem tudtam, hogyan kell használni az overallt, ő gondolkodás nélkül megérintette az ágyékomat, hogy megmutasson egy rejtett cipzárt. Nem volt benne semmi rosszindulat, semmi zavar: csak funkció. Túlélés.

A három nap az igluban

Ételt hoztak. Füstölt halat, nyers halat, tőkehalmájat, bálnahasat. És cápagolyókat. Nem volt választás. Nem volt alternatíva. Az volt, amit a természet ad.

Aztán ittam: egy piros folyadékot. Azt hittem, bor. Szűrt, felforralt, megédesített bálnavér volt. Megittam. Olyan erőt adott, amilyet addig soha nem éreztem. Ősi energiát. Azt hittem, kokain. Nem. Az Észak volt, ami belépett a testbe.

A nők figyeltek. Az öreg kiment vadászni. Én pihentem és vért ittam. Három nap telefon, internet, számítógép nélkül, Nino nélkül. Csak én és ők.

Nem volt éjszaka. Csak fény, tűz, jég és lélegzet.

A három nő lefeküdt aludni. Kerestem egy helyet. A legfiatalabb felemelte a karját, és intett, hogy menjek közelebb. Kitört belőlük a nevetés. Nem értettem. Azt mondták, én vagyok a „karácsonyuk”.

Így mondták, hogy befogadtak.

Próbáltam adni nekik egy kis pénzt köszönetképpen. Visszautasították. Csak egy ölelést akartak. És néhány szót calabriai nyelven, hogy közelebb érezzék magukhoz.

Ott értettem meg az igazi ajándékok értékét: azokét, amelyeket nem lehet sem megvenni, sem eladni.

A vezető búcsúja

Három nap múlva megérkezett a vezető. Egy órán át beszélt a három nővel. Én kint voltam. Nem értettem, mit mondanak. Nem az én dolgom volt. Az ő nyelvük volt, az ő világuk, az ő törvényük.

A konténerben, miközben vetkőztem, belépett a vezető. Kíváncsi. Egyenes. Északi. Szorosan átölelt. Megcsókolt. A bőre fehér volt, mint a tej. A szeme kék, mint az augusztusi ég.

Arra kért, hogy vigyem el. Bármit megtett volna, hogy kijusson abból a világból.

Tisztelettel elmosolyodtam. Nem tehettem. Nem lett volna szabad.

Csak egy ígéretet hagytam neki: „Ha bármire szükséged van, írj nekem egy levelet. Segítek.” Még a pénzt is visszautasította. Gyönyörű nő volt, de magányos. Olyan magány, amely messziről nem látszik. Olyan magány, amelyet a hideg nem bocsát meg.

Hazatérés

Elmentünk Ninóért. Lelkes volt. Nem akart hazamenni. De nekem találkozóm volt a feleségével.

Mindenkinek elmesélte a maga három napját. Én hallgattam. Soha semmit nem osztottam meg a férfival. Csak a papírral.

És így, miközben Nino visszatért a maga világába, én már úton voltam egy másik felé. Egy másik cél. Egy másik találkozás.

Isten hozott.

Epilógus

Az Észak nem elvisz: megváltoztat. És soha

nem ad vissza épen. A férfiak fényt, csendet, fényképeket, álmokat keresni jönnek az Északi-sarkra. A nők azért maradnak, hogy túléljenek.

A férfiak elmesélik, amit láttak. A nők elhallgatják, amit átéltek.

A férfiak visszatérnek. A nők maradnak. Maradnak a hidegben, a hóból épült házakban, a meg nem hallott csendekben. Maradnak, hogy fenntartsák azokat a közösségeket, amelyek nem ünneplik őket. Maradnak, hogy megvédjék a gyerekeket, az öregeket, az idegeneket. Láthatatlanok maradnak.

Egyetlen emléket hoztam el onnan: egy gyönyörű, hihetetlenül gyönyörű, de magányos nőt. Nem romantikus értelemben. Emberi értelemben. Tragikus értelemben.

Elmélkedés

Az Észak nem a testet öli meg. A jelenlétet öli meg. És ami marad, az a fehérség: egy hely, ahol a nők egyszerre élnek és tűnnek el.

Ezért írok. Mert a szélsőséges helyek nem mesélik el a saját történetüket. És aki átutazik rajtuk, nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy hallgasson.

Én nem. Én nem. A földem szült engem, a világ többi része pedig nem vendékként fogad, hanem a család tagjaként.

Az Észak abszolút fehérségéből leereszkedtem az Egyesült Államok abszolút zűrzavarába.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

A lehetetlen megbízatás

Ha tizennyolc évig dolgozol egy amerikai vállalatnak, olyasmit kapsz, amit a világon egyetlen más cég sem adhat meg: munkakultúrát, eljárásokat, világos küldetést és olyan értékrendet, amely nem elmélet – hanem napi gyakorlat. Nem elmagyarázzák neked: beléd építik. És ezt anélkül teszik, hogy engedélyt kérnének tőled.

A New York-i irodában voltam, amikor olyan munkát ajánlottak, amelyet soha el sem tudtam volna képzelni. Nem előléptetést. Nem áthelyezést. Kísérletet.

Bizalmas programot, amelyet azért hoztak létre, hogy az Egyesült Államokon belül igazoljanak egy emberi kapcsolatokra épülő modellt. Nem menedzsereket, pszichológusokat vagy trénereket választottak. Olyan embereket választottak, akiknek egy bizonyos fajta, valós életből fakadó tapasztalatuk volt. És felmerült a nevem – noha tizennyolc éve az értékesítésben dolgoztam. Nem a beosztást nézték: az elmét.

A próbát egyszerű volt elmagyarázni, és rendkívül nehéz végigcsinálni:

egy év alatt bejárni az 50 amerikai államot, a városokat magam választva, és mindegyikben legalább egy hetet eltöltve.

Az utolsó két hét kötelező szabadság lett volna. Minden költséget ők álltak. Nekem csak élnem, figyelni, megérteni és minden hétfőn jelentést leadnom kellett. Emberi, száraz, pontos beszámolót.

Aláírtam a szerződést. Szóltam otthon. Nem kérdeztek semmit. Csak azt akarták tudni, megérkezett-e a havi ellátmány. Én egy amerikai év előtt álltam. Ők, mint mindig, a következő hónap előtt.

A biztonság kedvéért a fizetésemet közvetlenül az olaszországi bankszámlámra utalták. Udvarias módja volt annak, hogy azt mondják nekem: „Ne csinálj semmi butaságot. Abból élj, amid van. Lássuk, ki vagy valójában.”

Csak tizenöt évvel később fértem hozzá az eredeti jelentéseimhez, az elemzésekhez és ahhoz az anyaghoz, amelyet rólam gyűjtöttek. Ez a könyv onnan született. Engedélyt kaptam a kiadására, egyetlen feltétellel: soha ne nevezzem meg a céget, amely megrendelte.

Nem számít. Ez a történet nem logókról szól. Egy emberről szól egy olyan országban, amelyet lehetetlen megérteni, ha nem éled át a saját bőrödnön.

A legtávolabbi pontról kezdjem?

A logikus választás az volt, hogy a peremről induljak, nem a központból. Két egyszerű okból:

1. Frissen jöttem a kísérletből: nagy tisztánlátás, maximális figyelem.
2. Ha a szélsőből indulok, menet közben korrigálhatom az irányt, és tisztán fejezhetem be az utat.

Nem Bostonban vagy Chicagóban kellett kezdenem. Egy határon kellett kezdenem. Egy olyan helyen, amely csak papíron volt Amerika.

Juneau-t választottam, Alaszka fővárosát. Elszigetelt. Csak hajóval vagy repülővel érhető el. Olyan város, amely senkié. Tökéletes hely

a kezdéshez.

Az erőforrások beosztása

Indulás előtt azt tettem, amit egy amerikai mindenekelőtt tisztel: profiként szerveztem meg magam, nem turistaként.

Felhívtam a három legnépszerűbb légitársaságot, azokat, amelyeknek a legnagyobb belföldi hálózata van. Kevesebb mint egy óra alatt vettem egy ötven belföldi járatra szóló jegyfüzetet 60% kedvezménnyel.

Nincs időkorlát. Nincs napkorlát. Nincs megkötés. Csak egy feltétel: egy éven belül fel kell használni.

Ugyanezt tettem a szállodaláncokkal, az Uber-taxikkal és az autókölcsönzőkkel, aztán elkészítettem a szakaszok és a módok rendes menetrendjét, de az időpontokét nem.

Készen álltam.

Ez volt az első igazi sikerem. Az első jel, hogy tudok mozogni. Amerika azt jutalmazza, aki cselekszik, nem azt, aki vár.

Amikor a cég meglátta a tranzakciót, azt tette, amit egy amerikai kultúra mindig tesz: ellenőrizte a megbízhatóságot.

Képes vagyok-e egy évig állandó mozgásban lenni? Képes vagyok-e kezelni a váratlan eseményeket, a távolságokat és a vészhelyzeteket? Önálló vagyok-e?

Ezért indulás előtt elrendeztem egy másik döntő részletet:

gondoskodtam róla, hogy a hitelkártyámon legalább 100 000 dolláros havi keret legyen.

Nem elköltésre szánták. Arra szolgált, hogy bebizonyítsuk: tudjuk kezelni. Az amerikaiak így gondolkodnak: ha nincs önállóságod,

nincs szabadságod. És ha nincs szabadságod, nem lehet értékelni téged.

Attól a pillanattól kezdve a program már nem megbízatás volt. Hanem küldetés.

ÉS MOST TÉNYLEG UTAZUNK

Alaszka csak a földrajz szerint része az Egyesült Államoknak. Egy másik világ.

Az a hely, ahol a nők nyomtalanul eltűnnek. Ahol a feljelentés soha nem ér célba. Ahol a városok csak civilizált szigetek egy vad kontinens közepén.

Juneau volt az első próbám: egy főváros, amelyet egyetlen út sem köt össze az ország többi részével. Amerika egy darabja, amely nem érződik Amerikának.

Itt kezdtem megérteni valamit: az utazás nem földrajzi lesz. Hanem emberi.

1. BLOKK (I. kötet)

Alabama – Alaszka – Arizona – Arkansas – Kalifornia – Colorado – Connecticut – Delaware – Florida – Georgia

2. BLOKK (II. kötet)

Hawaii – Idaho – Illinois – Indiana – Iowa – Kansas – Kentucky – Louisiana – Maine – Maryland

3. BLOKK (III. kötet)

Massachusetts – Michigan – Minnesota – Mississippi – Missouri – Montana – Nebraska – Nevada – New Hampshire – New Jersey – Új-Mexikó

4. BLOKK (IV. kötet)

New York – Washington

5. BLOKK (V. kötet)

Észak-Karolina – Észak-Dakota – Ohio – Oklahoma – Oregon –
Pennsylvania – Rhode Island – Dél-Karolina

6. BLOKK (VI. kötet)

Dél-Dakota – Tennessee – Texas – Utah – Vermont – Virginia –
Nyugat-Virginia – Wisconsin – Wyoming

FLORIDA

Florida élő paradoxon.

Ez az az állam, amelyet a világ üdülőhelynek lát: strandok, nap, vidámparkok, pálmafák, koktélok, meleg tengerek, Miami, Orlando, Tampa. Színek mindenütt. A boldogság állandó látszata.

De akik ott élnek, tudják, hogy Florida ez is: – krónikus szegénység – megfizethetetlen lakbérek – mély egyenlőtlenség – ragadozó turizmus – visszatérő viharok – idénymunka – törékeny közösségek – rendkívül magas családon belüli erőszak – a perifériára szorult idősök.

Kétarcú állam: képeslap a turistának, valóság a nőknek, akik talpon tartják. Floridában nem sokat beszélnek a nők hiányáról. Elbújik a homok, a tenger és a kötelező mosolyok alatt. De ott van, nap mint nap, világosan.

A dolgozó nő eltűnik a társadalmi túlterhelés, az örök bizonytalanság, az elégtelen szolgáltatások, a láthatatlan szerepek miatt, amelyek elismerés nélkül tartják mozgásban a gazdaságot.

Működési eltűnés ez, nem szimbolikus.

Az idősök gondozója – 52 éves

Florida Amerika öregotthona. Idősök milliói élnek itt, sokan család nélkül, mások súlyos egészségügyi gondokkal.

Nem az intézmények tartják el őket: hanem a nők.

Gondozó, egészségügyi asszisztens, idősotthoni dolgozó. Gyakran nehéz körülmények között dolgozik: hosszú műszakok, alacsony bérek, bonyolult betegek, magánintézmények, amelyek mindenben spórolnak, és óriási felelősség.

Testeket kell emelnie, gyógyszert adnia, takarítania, mosdatnia, meghallgatnia, megnyugtattania, tartania.

Nincs ideje önmagára. Nincs pénze félretenni. Az élete mások törekenysége körül forog.

A hiánya fizikai: egyetlen nap sincs, amely igazán az övé.

Ha ő hiányzik, senki sem pótolja. A rendszer nem tudja fenntartani magát nélküle, de úgy tesz, mintha tudná.

A turistanegyed pincérnője – 26 éves

Florida a turizmusból él. A turizmus a nőkből él.

Éttermekben, szállodákban, bárokban, üdülőkben, vidámparkokban, kaszinókban, strandklubokban dolgozik. Nincs munkaideje: műszakjai vannak. Nincs biztonsága: szezonjai vannak. Nincs karrierje: csak túlél.

Az élete: – kötelező mosolyok – állandó kérések – borraivaló, amely eldönti a hónapot – arrogáns vendégek – főnökök, akik egy perc alatt lecserélik – állandó érzelmi munka.

Éjjel későn kel fel, fáradtan. Másnap reggel újrakezdi.

A hiánya erkölcsi: a turisták számára nem létezik. Szolgáltatás, nem személy.

Minden nap látja a tengert, de az nem neki szól.

A belső vidékek bevándorló asszonya – 31

éves

Messze a strandoktól és a modern városoktól ott az igazi Florida: földek, üvegházak, kicsi, szegény városkák, kétkezi munka.

A bevándorló nő – gyakran latin-amerikai vagy haiti – mindazt tartja, amit az állam nem akar megmutatni: – takarítás – mezőgazdaság – élelmiszer-csomagolás – rosszul fizetett szolgáltatások – feketén vállalt bébiszitterkedés – éjszakai műszakok motelekben. Félnek a hatóságoktól, kevésből élnek, és pénzt küldenek haza. Sokan egyedül vannak, mások kisgyerekeket nevelnek kemény negyedekben.

A hiánya egyszerre gazdasági és nyelvi: nem beszél jól angolul, nem tudja, hogyan kérjen segítséget, nincsenek valódi jogai. A rendszer használja. És amikor már nincs rá szükség, elejti.

Ő az a nő, aki tisztán tartja Floridát, anélkül hogy Florida elismerné a létezését.

A nő, aki a viharral él – 37

éves

Florida a hurrikánok állandó fenyegetésében él. Minden évszak szorongást hoz: felkészülés, bezárás, várakozás, remény.

Amikor lecsap a vihar, ki védi meg a házat, a gyerekeket, az iratokat, azt a keveset, ami van? Mindig ő.

Sok nő él: – lakókocsikban – régi lakásokban – veszélyes tengerparti területeken – peremnegyedekben.

Minden hurrikán ezt jelenti: kitelepítés, a munka elvesztése, a víz felmosása a padlóról, megmenteni azt a keveset, ami megmaradt.

És gyakran egyedül kell mindezt megtenni.

A hiánya környezeti: az állam védelmet ígér, de őket sújtja a legjobban, nekik kell összeomlaniuk és a nulláról újrakezdeniük. Minden viharral elveszítenek valamit, amit senki sem tud pótolni: erőt, időt, lelki stabilitást.

Epilógus – Florida

Florida állandó ellentétben él: abszolút fény és abszolút sötétség. Nemzetközi turizmus és helyi bizonytalanság. Látható gazdagság és szerkezeti szegénység.

A nők itt nem tűnnek el egyik napról a másikra. Lassan sorvadnak el, műszakok, hőség, hurrikánok, vendégek, idősök, gyerekek, bizonytalan munkák és a megfizethetetlen megélhetési költségek között.

A nők hiánya Floridában nem esemény. Hanem folyamat.

Az energia, az idő, a méltóság és az elismerés folyamatos kivonása.

A rendszer nekik köszönhetően marad életben, de úgy viselkedik, mintha nem léteznének.

Elmélkedés – Florida

Florida egy egyszerű dolgot tanít: a női hiány lehet színes is.

Nem kell Alaszka hidege, Alabama története vagy Arizona keménysége ahhoz, hogy kitöröljenek egy nőt.

Néha elég: – egy turista, aki nem lát – egy idős ember, aki rászorul – egy munkaadó, aki kizsákmányol – egy hurrikán, amely mindent elvisz – egy fizetés, amely soha nem elég – egy lehetetlen lakbér – egy kultúra, amely nem ismeri el a láthatatlan munkát. Florida az a hely, ahol a nők a napon dolgoznak, de árnyékban élnek.

És ezért van ebben a kötetben. Mert az igazságot mutatja: még a világ legboldogabb helye is lehet a legkegyetlenebb azokkal, akik talpon tartják.

GEORGIA

Georgia kettős állam: a felszínen modern, a szívében ősi.

Atlanta gyorsan halad: technológia, repülőterek, zene, egyetemek, fekete vállalkozások, országos politika. Az állam többi része viszont egy helyben áll: vidék, élelmiszeripar, vallás, konzervativizmus, állandó szegénység.

Olyan terület ez, amely a polgárjogi mozgalom történetét írta, de sok nőjét hátrahagyta.

Georgia nem látványos erőszakkal törli ki a nőket. A hagyomány súlyával törli ki őket, a meg nem ingó szegénységgel, a meg nem osztott családi felelősséggel, a kemény, alulfizetett munkával, amely normálisnak tűnik.

Itt a nők az oszlop, a motor, a középpont. És éppen ezért magától értetődőnek veszik őket, magától értetődőnek, kihasználják, túlterhelik, kihagyják őket a döntésekből.

Georgia olyan állam, amely a nők vállán él, és úgy viselkedik, mintha ez a teher természetes volna.

Az élelmiszeripar asszonya – 30 éves

Georgia Amerika csirke- és húsiparának egyik fővárosa. Óriási üzemek, végtelen gyártósorok, kemény műszakok, hideg helyiségek, állandó zaj.

Az itt dolgozó nő szembenéz: – kimerítő ismétlődéssel – vágásokkal, zúzódasokkal, krónikus fájdalommal – állandó felügyelettel – a gyártási idők nyomásával – törekeny szerződésekkkel – bérekkel, amelyek soha nem emelkednek.

Az élelmiszeripar soha nem áll meg: sem betegség, sem terhesség, sem családi gondok miatt.

Ha hiányzik, fél órán belül valaki más áll a helyére. Senki sem kérdezi, miért. Senki sem nézi, mit cipel a vállán.

A hiánya ipari: a gép egy alkatrészévé redukálják. Egy szám, amelynek működnie kell. Nem egy élet, amelyet meg kell érteni.

A fekete közösségek asszonya – 48 éves

A fekete Georgiában a nő minden: anya, dolgozó, vezető, lelki támasz, történelmi emlékezet.

Ő az, aki eltartja a nagycsaládot, aki otthon és otthonon kívül is dolgozik, aki eltartja a gyerekeket és gyakran az unokákat is, aki egész közösségeket tart össze, amikor a férfiak eltűnnek a bizonytalan munkák, a betegség, a börtön vagy a depresszió miatt.

Óriási, soha el nem ismert szerepet tölt be.

Atlantában ezeken a területeken dolgozik: – iskolák – egészségügy – irodák – közszolgáltatások – közlekedés – segítségnyújtás. A vidéki Délen még inkább: – mezőgazdaság – boltok – egyházak – idősgondozás – nem hivatalos támogatás szétesett családoknak

A hiánya társadalmi: mindenki használja, mindenki követel tőle, de senki sem helyezi a döntéshozatal középpontjába.

Ő az a nő, aki egy egész népet tart el anélkül, hogy valaha összeomolhatna.

A nő, aki hit és kontroll között él –

44 éves

Georgia Amerika egyik legvallásosabb állama. Az egyház itt nem spiritualitás: társadalmi szervezet.

Sok nő számára a hit az egyetlen tér, ahol levegőhöz jut. De sokakat ugyanez a szerkezet tart fogva.

Merev szerepek: – odaadó feleség – jelen lévő anya – tisztességes asszony – a közösség aktív tagja

Szigorú szabályok: – ne mutass gyengeséget – ne „szennyezd be” a családot – ne mondj ellent a férfinak nyilvánosan – ne térj el a hagyományos szerepektől.

Sok nő számára a vallás menedék. Másoknak kontroll.

A hiánya kulturális: nem tudja igazán kifejezni, ki ő, mert a közösség előre meghatározott képet ad neki. Kötelességből mosolyog, nem választásból.

A peremvidék láthatatlan asszonya – 32 éves

Atlantán kívül lelassul az idő. Kis városok, minimális szolgáltatások, gyenge iskolák és szinte semmi közlekedés.

A nők itt megoldás nélküli apró gondokkal teli életet élnek: – alacsony bérek – emelkedő lakbérek – elégtelen iskolák – távoli

orvosi ellátás – széles körben elterjedt függőségek – a lehetőségek hiánya – fizikai vagy ismétlődő munka.

Szupermarketekben, gyorséttermekben, raktárakban, takarítóként és helyi boltokban dolgoznak. Minden hónap pénzügyi csata. Minden év ugyanolyannak tűnik.

A hiánya területi: olyan helyen él, amely nem változik, és amely őt sem engedi megváltozni.

Nem egy bezárt ajtó tartja fogva, hanem egy egész mozdulatlan földrajz.

Epilógus – Georgia

Georgia olyan állam, amely megköveteli, hogy tudd, hová nézz. Ha Atlantát nézed, azt hiszed, a modernséget látod. Ha a vidéki Délt nézed, ősi történelmet látsz. Ha az iparágakat nézed, a gazdaság legkeményebb részét látod. Ha a közösségeket nézed, normalitásnak álcázott nehézséget látsz.

A nők itt nem hirtelen tűnnek el. Lassan felörlődnek ezek súlya alatt: – merev hagyományok – nehéz munka – rájuk kényszerített szerepek – csendes szegénység – óriási felelősség – közösségek, amelyek sokat kérnek és keveset adnak.

A nők hiánya Georgiában nem úr. Hanem teher.

Teher, amelyet a nők soha nem panaszkodva cipelnek, mert senki sem szoktatta hozzá őket, hogy meghallgassák őket.

Elmélkedés – Georgia

Georgia egy kemény igazságot mutat meg: vannak államok, ahol a nőket nem a trauma törli ki, hanem a megszokás.

Normális, hogy kitart. Normális, hogy többet tesz. Normális, hogy mindenütt ott van. Normális, hogy nem omlik össze. Normális, hogy mosolyog, akkor is, ha fáradt.

És amikor valami „normálissá” válik, többé nem látják.

Georgia azt tanítja, hogy a hiányt maga a hagyomány is felépítheti: nem kell nyílt erőszak, elég egy évtizedeken át ráerőltetett társadalmi szerep.

Az itteni nők nem láthatóságot kérnek. Csak azt kérik, hogy ne eméssze fel őket a rendszer, amelyet eltartanak.

És ez elég ahhoz, hogy a kötet szívébe kerüljön.

HAWAII

Hawaii az Egyesült Államok legelegánsabb megtévesztése.

A világ számára paradicsom: strandok, türkiz víz, szörfözés, tökéletes éghajlat, képeslapok, katalógusturizmus. Színek mindenütt, látszólagos nyugalom, látványos természet.

De az igazi Hawaii egészen más: – rendkívül megfizethetetlen megélhetés – alacsony bérek – kevesek kezében összpontosuló földtulajdon – az erőforrásokat felfaló turizmus – perifériára szorított helyi közösségek – kitörölt vagy eladott identitás – tökéletes tájak mögé rejtett szegénység.

A nők itt nem nyilvánvaló erőszak miatt tűnnek el. Azért tűnnek el, mert olyan földön élnek, amely egy képet ad el a világnak, és egy másikat elrejt azok elől, akik benne élnek.

A hiányuk kettős: – láthatatlanok a turizmus számaiban – láthatatlanok az amerikai kulturális elbeszélésben.

Hawaii nem egyetlen csapással törli ki a nőket. Lassúsággal törli ki őket. A gazdasággal. A turizmussal, amely nem hagy helyet. Ellopott identitásokkal.

A vendéglátás asszonya – 34 éves

Hawaii a turizmusból él. Recepciósök, pincérnők, szobalányok, szobaszerviz, wellness, turisztikai programok. Itt a nők e rendszer szíve.

Olyan környezetben dolgozik, amely tökéletesnek látszik, de a gyakorlatban: – nagy tempó – alacsony bérek – állandó elvárások – lehetetlen munkaidő – főnökök, akik kötelező mosolyt követelnek – vendégek, akik gyakran úgy bánnak vele, mint „a csomag részével”.

Két állandó gonddal él:

1. elfogadhatatlan lakbérek (sokan 3-4 emberrel osztoznak egy lakáson)

2. az egekbe szökő megélhetési költségek (minden kétszer annyiba

kerül, mint a szárazföldön)

Körülötte természeti paradicsom, de az élete napi verseny a kiadásokkal.

A hiánya gazdasági: olyan paradicsomban dolgozik, amelyet nem engedhet meg magának.

A bennszülött hawaii asszony – 29 éves

A bennszülött nő Hawaii szíve és a leghátrányosabb helyzetű alakja.

A történet világos: gyarmatosítás, a föld elvesztése, kulturális kényszerek, toladó turizmus. Az élete egyensúlyozás a hagyomány, a család, a munka és a kulturális ellenállás között.

Gyakran nélkülözhetetlen ágazatokban dolgozik: – iskolák – egészségügy – közösségi segítségnyújtás – szociális programok – hagyományos mezőgazdaság – kulturális kezdeményezések.

Óriási szerepet tölt be, mégsem ismerik el. A kultúráját folklórként adják el a világnak: táncok, zene és jelképek, turisztikai szórakozássá alakítva.

A hiánya kulturális: az identitását mutogatják, de nem tisztelik.

Képként mindenütt jelen van, hangként mindenütt hiányzik.

A nő, aki többgenerációs

családokat tart el – 46 éves Hawaiiin sok a többgenerációs család: nem hagyományból, hanem gazdasági kényszerből.

Három nemzedék ugyanabban a házban, amely gyakran kicsi: nagyszülők, szülők, gyerekek, testvérek.

A nő itt a szerkezet gerince: – dolgozik – főz – gondoskodik a gyerekekről – segíti az időseket – hidat képez a különböző nyelvek között – vezeti a számlákat – segítség nélkül birkózik meg a gondokkal.

Rendkívül kevés szabadideje van. Szinte semmi személyes tere. Óriási érzelmi teher.

A hiánya otthoni: mindenki tőle függ, de senki sem látja annak, aki valójában.

A család az ereje és a ketrece.

Az asszony, aki elszigeteltség és természet között él – 32

éves

Honolulun és az üdülőkön kívül sokszínű szigetvilág terül el: távoli szigetek, kis falvak, elszigetelt közösségek.

Itt a munka: – mezőgazdaság – halászat – karbantartás – kis szolgáltatások – alapvető iskolák – közösségi gondoskodás.

A nő olyan életet él, amely a szárazföldi Amerikából egyszerűnek tűnik. Kemény: korlátozott közlekedés, távoli egészségügyi szolgáltatások, szinte nulla lehetőség, széles körben elterjedt függőségek, csillagászati árak és megszokott lelki elszigeteltség.

A hiánya földrajzi: a hatalom térképein és a nemzeti képzeleten kívül él.

A természet szépség és magány.

Epilógus – Hawaii

Hawaii olyan hely, ahol minden kettős: szépség és robot, gazdagság és szegénység, kép és valóság, turizmus és gyökértelenség.

A nőket itt nem a dráma törli ki, hanem a gazdaság. A történelem. A beözönlő turizmus. A nyomasztó megélhetési költségek. A tökéletes elbeszélés, amely mindent megmutat, csak őket nem.

A nők hiányát Hawaiiin ez okozza: – ellopott identitás – alulfizetett munka – eladott kultúra – nehéz terhet jelentő családok – semmi személyes tér – bizonytalan jövő.

Hawaii könnyűnek látszik. Nem az.

Elmélkedés – Hawaii

Minden állam a hiány más arcát mutatja. Hawaiiin a hiánynak a tenger színe, a homok formája, a kizsákmányolt hagyomány

hangja van.

Itt a nő képként látható, személyként láthatatlan. Felhasználják a turisztikai marketingben, a látogatóknak eladott folklórban, a tökéletes üdülőfotókon.

De a valódi élete: – drága – fárasztó – tele felelősséggel – tele kompromisszummal – szinte minden társadalmi felemelkedés nélkül.

Hawaii azt tanítja, hogy még a paradicsom is felépülhet azok hiányára, akik lakják.

És ezért van ez az állam a könyvben: nem álomhelyként, hanem annak bizonyítékeként, hogy a világ a felszínt nézi, és nem veszi észre azokat, akik a valóságot talpon tartják.

IDAHO

Idaho árnyékban élő állam. Nem csap zajt, nem vonja magára a figyelmet, és Amerika többi része szinte soha nem beszél róla.

Hegyek, mezőgazdaság, burgonya, állattartás, hideg, távolságok, csend. Természetben gazdag és lehetőségekben szegény föld. Olyan állam, ahol az idő lassan halad, a nők élete pedig még lassabban.

Idaho nem látványos erőszakkal törli ki a nőket. A magánnyal törli ki őket, a merev vallással, a szolgáltatások hiányával, a földrajzi távolsággal, a szétszórt szegénységgel és egy olyan kultúrával, amely magától értetődőnek veszi, hogy a nők tartanak össze mindent. A nők hiánya itt a földrajz terméke: a terek óriásiak, az erőforrások kevesek, a közösségek zártak.

A mezőgazdaság asszonya – 36 éves

Idaho a földművelésből és az állattenyésztésből él. A nők mindig is a termelési lánc részei voltak. Nem „segítségnek” hívják őket, hanem mert nélkülük semmi sem működik.

A földeken, az istállókban dolgozik, intézi a házat és a gyerekeket, gyakran anélkül, hogy különbséget tenne munka és magánélet között.

Hajnal előtti kelés, állatok, jéghideg víz, takarítás, betakarítás, mindenkinek elkészített ételek. Nincs szabadnap. Nincs külön fizetés. Minden „család”.

A hiánya gazdasági: úgy dolgozik, mint egy férfi, de hivatalosan „nem dolgozik”.

Nem szerepel a bérekben, az iratokban, a statisztikákban. Csak az erőfeszítésben létezik.

A konzervatív egyházak asszonya – 42

éves

Idahóban erős, gyakran konzervatív vallási jelenlét van. Itt a nőknek meghatározott mintákat kell megtestesíteniük: anya, feleség, odaadó alak, hallgató, tisztességes, mindig rendelkezésre álló.

A közösség figyel. Ítélik. Kiigazít.

Nem engedheti meg magának, hogy kilépjen a szerepéből: minden eltérés folt a családon. A hiánya kulturális: nem fizikailag tűnik el; a neki kiosztott szerepen belül tűnik el.

Mindenütt jelen van, de nem tudja kifejezni magát.

A láthatatlan munkák asszonya – 30 éves

A földeken és az egyházakon túl kis városok vannak: Nampa, Idaho Falls, Pocatello.

Itt a nő így dolgozik: – pénztárosként – takarítóként – ügyfélszolgálati operátorként – eladóként – gyorséttermi dolgozóként – iskolai asszisztensként.

Olyan munkák, amelyek egész közösségeket tartanak el, de nem építenek karriert, nem engednek fejlődést, és nem adnak biztonságot.

A hiánya társadalmi: a politika nem tartja „fontosnak” az életét, nem kerül be a fejlesztési programokba, nem jelenik meg a közbeszédben.

Ő az a nő, aki a „normális” Idahót a felszínen tartja, az, akiről senki sem beszél.

Az asszony, aki a távolságban él – 51 éves

Idahóban az otthonokat és a közösségeket órák választják el egymástól. Hosszú utak, távoli kórházak, kevés iskola és kevés bolt.

Az itt élő nő szembenéz: – lelki elszigeteltséggel – kemény telekkel – távoli egészségügyi szolgáltatásokkal – végtelen várakozással a segítségre – teljesen otthon zajló élettel – széles körben elterjedt függőségekkel – rejtett szegénységgel. Ha vészhelyzet történik, egyedül van. Ha gondja van, vár. Ha fáradt, senki sem látja.

A hiánya földrajzi: eltűnik a távolságban. Létezik, de a térképen kívül.

Epilógus – Idaho

Idaho az erdők, a hegyek és a csend állama. És a csendben a nők könnyebben elvesznek.

A hiánya nem botrány, nem hír, nem szám. Napi úr, amelyet ez teremt: – merev szerepek – nehéz vidéki élet – nehéz földrajz – gyenge gazdaság – vallás, amely előír, és nem hallgat meg.

Idaho nem zajjal sebez. Közönnyel sebez.

Elmélkedés – Idaho

Minden államnak megvan a hiány saját formája. Idahóban a hiány a távolság formáját ölti.

Itt a nőt nem lökik ki a rendszerből: a rendszer nem is látja őt.

Láthatatlan, mert ott él, ahová semmi sem ér el: sem információ, sem egészségügy, sem politika, sem lehetőség.

Idaho megmutatja, hogy nem kell tragédia ahhoz, hogy kitöröljék a nők jelenlétét. Elég egy föld, amely lassabban mozog, mint az élet.

És ezért van ez az állam a kötetben: mert a hiánya nem csap zajt, de úgy nyom, mint egy hegy.

ILLINOIS

Illinois a szélsőséges ellentétek állama. Chicago hatalmas metropolisz, a Közép-Nyugat ipari és pénzügyi szíve. Kulturális óriás, erőszakos, kreatív és töredezett. Az állam többi része más történet: vidék, kis városok, mezőgazdaság, rejtett szegénység és konzervatív gondolkodás.

Kettős terület: metropolisz és vidék, modernség és hanyatlás, lehetőség és kudarc, egyetemek és elhagyott negyedek.

Illinois-ban a nők nem egyetlen okból tűnnek el. Azért tűnnek el, mert túl sok különböző világ között kell egyensúlyozniuk, túl sok törött rendszer, túl sok soha véget nem érő napi elvárás között.

A hiánya városi, vidéki, gazdasági és társadalmi. Attól függ, hol él, de a hatás ugyanaz: terhet cipel, nem elismerést.

A chicagói kemény negyedek asszonya –

32 éves Chicagóban két város van egyben: az, amelyik a filmekben látszik, és az, amelyikre senki sem akar ránézni.

Ő a másodikban él. Olyan negyedekben, ahol: – az erőszak normális – az iskolák gyengék – a boltok bezárnak – az egészségügy túl drága – a kormányzat nem nyúl utánuk – a rendőrség későn érkezik, vagy rosszul érkezik.

Ahol csak tud, dolgozik: gyorséttermekben, szupermarketekben, takarítóként, rosszul fizetett bölcsődékben, minimális segítőmunkában. Nem egy gondja van: tíz egyszerre. Gyerekek, akiket meg kell védeni, lakbér, amelyet ki kell fizetni, lassú közlekedés, lehetetlen munkaidő, ellenséges környezet.

A hiánya városi: egy világhírű városban él, amely soha nem néz felé.

A kórházak és klinikák asszonya – 44 éves

Illinois-ban vannak az ország legfontosabb egészségügyi intézményei közül néhány. A tekintélyes nevek mögött nők ezrei állnak: ápolók, technikusok, operátorok, gondozók és kisegítő személyzet.

Ők tartják a felszínen ezeket: – sürgősségi osztályok – túlterhelt osztályok – törékeny betegek – éjszakai műszakok – állandó vészhelyzetek.

Olyan munka ez, amely nem ad pihenőt, testileg és lelkileg is felőröl.

A hiánya működési: ha megáll, az egész rendszer összeomlik, de a hangja nem nyom annyit, mint a munkája.

Ő az a nő, aki mindenkit gyógyít, de őt senki sem gyógyítja.

A vidéki asszony – 50 éves

Chicagón kívül és messze az egyetemektől ott a vidéki Illinois, amelyet kevesen ismernek: hatalmas földek, üres utak, kis iskolák, távoli kórházak.

Az itteni nők nehéz valóságban élnek: – idénymezőgazdaság – teljesen otthon zajló élet – zárt közösségek – kevés szolgáltatás – a férfiak körében széles körben elterjedt függőségek – lelki elszigeteltség. Nincsenek lehetőségei. Nincsenek alternatívái. Nincs támogató hálózata.

A hiánya területi: eltűnik a távolságban, nem azért, mert nem ér semmit, hanem mert ott él, ahová a világ nem ér el.

A latin-amerikai szolgáltató asszony – 29 éves

Illinois-ban hatalmas latin-amerikai közösség él, különösen Chicagóban és ipari elővárosaiban.

A bevándorló nők egész ágazatok láthatatlan oszlopai: – vendéglátás – takarítás – idősgondozás – szállodák – könnyűipari üzemek – bébiszitterkedés – áruterítés.

Keményen dolgozik. Keveset keres. Két munkahelyen dolgozik. Úgy beszél angolul, ahogy tud. Egyedül vagy majdnem egyedül neveli a gyerekeit.

Ő az a nő, aki lehetővé teszi másoknak, hogy kényelmesen éljenek, anélkül hogy valaha ugyanannyi teret kapna.

A hiánya gazdasági és nyelvi: nincs hangja, nincs védelme, nincs ideje panaszkodni.

Epilógus – Illinois

Illinois összetett és nehéz állam. Nem csak egyfajta női hiány van. Legalább négy van, mind különböző, mind valódi:

– városi – egészségügyi – vidéki – migráns

A színtér változik, az eredmény nem: a nők mindent megtesznek, amit az állam már nem tesz meg.

És miközben kitart, eltűnik. Illinois nem azért törli ki a nőket, mert nem vesz róluk tudomást. Azért törli ki őket, mert magától értetődőnek veszi őket.

Elmélkedés – Illinois

Minden állam megmutatja az igazságot. Illinois ezt mutatja meg:

Egy nő még akkor is hiányozhat mindenből, ami számít, amikor mindenütt ott van.

Ott van a kórházi műszakokban, a szegény negyedekben, az elszigetelt vidékeken, a latin-amerikai gazdaság láthatatlan munkáiban.

Minden nélkülözhetetlen feladatban jelen van, de kizárják minden asztaltól, ahol az állam jövőjéről döntenek.

A nők hiánya Illinois-ban arányos a hozzájárulásukkal: minél jobban kitartanak, annál kevésbé látják őket.

És éppen ez a hibás egyenlet teszi szükségessé ezt a fejezetet.

INDIANA

Indiana a szokásokból él, nem a változásból. Ez a Közép-Amerika, az a fajta, amely nem kerül be a hírekbe, amely nem követel semmit, amely úgy éli a napjait, mintha minden ugyanaz maradna.

Ez a föld: – konzervatív kereszténység – mezőgazdaság – kis városok – gépipar – végtelen autópályák – lassú ritmus, amely nem bocsátja meg a fáradtságot. Nem olyan állam, amely felrobban. Hanem olyan, amely felemészt. Napról napra.

A nők itt nem nyilvánvaló trauma miatt tűnnek el. Azért tűnnek el, mert olyan szerkezettel kell megbirkózniuk, amelyet nem nekik terveztek: család, munka, vallás, merev szerepek, kis közösségek, súlyos elvárások.

A női hiány Indianában normális.

Társadalmilag elfogadott. Mintha természetes volna, hogy a nők másodrangúak.

A gyári asszony – 33 éves

Indiana tele van gyárakkal: autók, motorok, alkatrészek, gépek. Hosszú, ismétlődő, zajos gyártósorok.

Itt a nő ezeken a területeken dolgozik: – összeszerelés – ellenőrzések – szerelősorok – minőségellenőrzés – ipari raktárak.

Kemény tempó, fárasztó műszakok, egy test, amely elhasználódik.

A bérek elegendők, de nem szabadítanak fel. Az élet ugyanaz marad: otthon → gyár → otthon.

A hiánya fizikai: a munka negyvenéves kora előtt felemészt. Fájdalom, hát, karok, térdek. Egy test, amely a termelési rendszer kézjegyét viseli.

Ő az a nő, aki Amerika motorját gyártja, anélkül hogy megengedhetné magának, amit épít.

Az evangéliumi egyházak asszonya – 45

éves

Indiana a Közép-Nyugat egyik legvallásosabb állama. Az evangéliumi egyházak mindenütt ott vannak, szorosan összetartó közösségekkel és világosan meghatározott szerepekkel.

Itt a nők pontos határok között élnek: – feleség – anya – nevelő – odaadó jelenlét – a család erkölcsi alakja.

Nem a hit a gond. A gond a társadalmi kontroll, amely körülveszi.

Ha elválík, elítélik. Ha megváltoztatja az életét, elszigetelik. Ha nem követi a szabályokat, rossz példa lesz.

A hiánya kulturális: nem mutathatja magát olyannak, amilyen, csak olyannak, amilyennek lennie kellene.

Mindenütt jelen van, de mindig ráerőltetett szerepként.

A vidéki asszony – 51 éves

A kis városokon és a gyáron túl ott a vidéki Indiana: hatalmas földek, szétszórt házak, kis közösségek, hosszú csendek.

Az itteni nők támogatás nélkül élnek: – kevés orvos – semmi közlekedés – távoli boltok – minimális forrású iskolák – időnyomunka a mezőgazdaságban – teljes otthoni felelősség.

Nincs tartaléka. Nincs biztonsági hálójá. Nincsenek alternatívái. A hiánya földrajzi: túl messze él mindentől, és senki sem épít szolgáltatásokat, amelyek elérnék őt.

Lassú, elfeledett Amerika ez, és ő ott ragadt.

A minimális szolgáltatások asszonya – 29 éves

Indiana városaiban – Fort Wayne, Evansville, South Bend – a nők viszik azt a munkát, amelyet senki sem akar látni:

– alulfizetett pénztáros – takarító – pincéernő
gyorsétteremláncokban – idősgondozó – éjjel-nappali bolt
alkalmazottja – feketén dolgozó bébiszitter

Sokat dolgozik, keveset keres, és örökké a következő hónapban él.

A gondja nem csak pénzügyi. Lelki is: nem lát jövőt. Nem lát fejlődést. Nem lát esélyt a javulásra.

A hiánya társadalmi: nélkülözhetetlen mindenki mindennapjaihoz, és közben úgy bánnak vele, mintha egy perc alatt pótolható volna.

Epilógus – Indiana

Indiana mozdulatlan állam. És mozdulatlan időkben a nők gyorsabban elveszítik az útjukat.

Itt nincsenek nagy forradalmak, nincsenek nagy reformok, nincs változás felé lökő erő.

A nő tartja el: a családot, a munkát, a közösséget, a vallást.

És miközben kitart, eltűnik. A hiánya normalitásból áll: nem hír, nem botrány, nem vészhelyzet.

Lassú és folyamatos kivonás.

Elmélkedés – Indiana

Minden államnak megvan a hiány saját formája. Indianában ez a rutin formája.

Itt a nő három erő miatt jut el oda, hogy a láthatatlansággal éljen: – a hagyomány – a munka, amelyet nem látnak – a közösségek, amelyek ítélkeznek ahelyett, hogy meghallgatnának.

A normalitás ketreccé válik. A szerep identitássá válik. Az erőfeszítés kötelességgé válik.

Indiana azt tanítja, hogy a női hiány rosszindulat nélkül is felépülhet: ha soha senki nem kérdezi meg, hogy egy nő valójában hogy van.

És ezért van ez az állam a könyvben: mert nem kell tragédia ahhoz, hogy kitöröljenek valakit. Elég a mindennapi élet.

IOWA

Iowa Amerika mezőgazdasági szíve. Végtelen kukorica- és szójababblák, farmok, silók, egyenes utak, távoli házak. Kívülről egyszerű államnak tűnik: munka, család, csend. De akik ott élnek, tudják, hogy az egyszerűség álarc. Mögötte olyan összetettség rejlik, amelyet senki sem magyaráz el.

Iowa se nem modern, se nem elmaradott: mozdulatlan. Szilárd, mezőgazdasági, konzervatív, gyakorlatias mozdulatlanság. Olyan állam, ahol a föld ciklusa dönt mindenről, és a nőknek egy olyan ritmushoz kell alkalmazkodniuk, amely nem számol az életükkel.

Itt a nők nem drámai események miatt tűnnek el. Az állandó fáradtság miatt tűnnek el, a változatlan szerepek, az alternatívák hiánya, egy hatalmas, üres föld miatt, amely felfalja az idejüket, az energiájukat és az identitásukat.

A nők hiánya Iowában mezőgazdasági, otthoni és lelki. Lassú eltűnés, amelyet senki sem lát, mert „normálisnak” tűnik.

A farm asszonya – 37 éves

Ő nem „segít” a farmon. Ő mindig dolgozik.

Hajnal előtt kel, ellátja az állatokat, előkészíti a szerszámokat, gondozza a terményt, takarít, főz, szervez, vezet, javít. Soha véget nem érő ciklus: évszokról évszakra, évről évre.

Nincs fizetése. Nincs munkaideje. Nincs védelme.

A munkát „családinak” tekintik, és ezért eltűnik a számokból, a számlákból és az elismerésből.

A hiánya gazdasági: ő végzi a munka 50%-át, de sehol sem található.

Nélkülözhetetlen, de az iratokban nem létezik.

A nő, aki vallás és

közösség között él – 45 éves A kis iowai városokban az egyházak befolyásosabbak, mint a kormányzat. Ők döntenek a szerepekről, a viselkedésről és a határokról. És a nők számára a forgatókönyv mindig ugyanaz:

– anya – feleség – tisztességes alak – részt vesz a közösség életében – soha nem lóg ki a sorból

Nem válhat el megbélyegzés nélkül. Nem változtathat az életén bírálathoz nélkül. Nem mutathatja magát törékenynek anélkül, hogy a közösség „közbe ne lépne”.

A hiánya kulturális: az identitása nem az övé, hanem a közösségé.

Egy szerepen belül él, nem önmagán belül.

A minimálbéres munka asszonya – 31 éves

A közepes városokban – Des Moines, Cedar Rapids, Davenport – a nők végzik azokat a munkákat, amelyek az egész államot eltartják:

– pénztáros – takarító – pincérnő – gyorséttermi dolgozók –
idősoththoni személyzet – bétisitterek – alacsony bérű
idősgondozók

Hosszú műszakok, alacsony bérek, nulla mozgástér.

Az élete apró erőfeszítések összege: zsúfolt beosztás, gyerekek, kiadások, benzin, emelkedő lakberek, fizetések, amelyek soha nem változnak. A hiánya társadalmi: nélküle minden megáll, de senki sem tartja a gazdaság kulcsszereplőjének.

Pótolhatónak tartják, pedig valójában nem pótolható.

Az asszony, aki a távolságban él – 52 éves

Iowa hatalmas. Vannak házak, amelyek 30, 40 vagy 50 percre vannak egy szupermarkettől. Egy rendelő egyórányi autótúra is lehet. Az iskolák ritkák. A közlekedés szinte nem létezik.

Az itt élő nő szembenéz: – kemény telekkel – segítség nélküli vészhelyzetekkel – egyedül kezelt betegségekkel – lelki elszigeteltséggel – a ház és a gyerekek teljes felelősségével – az ösztönzés, a kapcsolatok, a közeli közösségek hiányával.

Ha történik valami, órákig nincs ott senki. Ha érzelmileg összeomlik, nincs kinek elmondania. Ha gondja van, úgy oldja meg, ahogy tudja.

A hiánya földrajzi: eltűnik a távolságban. Egy távolságban, amelyet a világ nem lát, mert nem éli meg.

Epilógus – Iowa

Iowa a csendes munkából élő állam. A föld nem ad hangot. És azok a nők sem, akik fenntartják.

A hiányuk mindennapi: nem feltűnő, nem látható, nem jelentik. Eltartják a családot, a farmot, a munkát és a közösséget. És miközben eltartják magukat, eltűnnek a kötelességekben.

Iowa nem törli ki a nőket. Csak nem néz rájuk.

Elmélkedés – Iowa

Minden állam a hiány egy oldalát tárja fel. Iowában a hiány a nyomasztó normalitás formáját ölti.

Az az elképzelés ez, hogy „mindig is így csinálták”, hogy a nőknek eltartaniuk kell, nem követelniük, hogy a robotolásuk természetes, hogy a hangjuk kevésbé fontos, mint a föld, a család, a mezőgazdasági ritmus.

Iowa azt tanítja, hogy a női hiányhoz nem kell erőszak. Elég egy megkérdőjelezetlen hagyomány.

És ezért része a könyvnek: hogy megmutassa azt az Amerikát, amely nem változik, és a nőket, akik megfizetik a mozdulatlanságának az árát.

KANSAS

Kansas hatalmas, üres tér. Földek, szél, egyenes utak, örök horizontok. Sokak számára csupán átjáró fontosabb államok között. Azoknak, akik ott élnek, olyan földrajz, amely az életüket formálja: elszigeteltség, hagyomány, mezőgazdasági munka, kis közösségek, amelyek lassan változnak, ha egyáltalán.

Kansas nem látványos erőszakkal öli meg a nőket. Az ismétléssel öli meg őket, a magánnyal, az alternatívák hiányával, egy olyan kultúrával, amely egy tapodtat sem mozdul.

Olyan állam, ahol minden nyom: az út, a távolság, a vallás, a mezőgazdasági munka, a közösség ítélete.

A nő itt nem egy esemény miatt tűnik el. Egy ritmus miatt tűnik el. Egy ritmus miatt, amely soha nem helyezi őt a középpontba.

A nagy farmok asszonya – 38 éves

Kansas az ipari mezőgazdaságból él. Óriási gépek, intenzív aratás és soha véget nem érő munka.

Itt a nők a termelési lánc nélkülözhetetlen részei: – járműveket vezetnek – állatokat gondoznak – a család számláit intézik – mindenkinek megszervezik az étkezést – ellenőrzik az időket, a vetőmagot, a termést – karbantartást végeznek – gondoskodnak a házról és a gyerekekről.

Annyit dolgozik, mint egy férfi, gyakran többet. De hivatalosan „háztartásbeli”.

A hiánya gazdasági: értéket termel, de nem jelenik meg a jövedelmekben, az iratokban, a statisztikákban.

Oszlop, elismerés nélkül.

A kis közösségek asszonya – 47 éves

A kis kansasi városok zárt szervezetekként működnek. Mindenki ismer mindenkit. Mindenki mindenkiről beszél. Mindenki ítélkezik mindenki fölött. A nők merev szerepeket élnek: – anya – feleség – odaadó alak – állandó jelenlét a templomban – a közösség támasza – részvétel a helyi iskolák életében.

Nem változtathat az életén anélkül, hogy figyelne. Nem eshet szét anélkül, hogy megbélyegeznék. Nem találhatja ki újra önmagát anélkül, hogy elítélnék.

A hiánya kulturális: nem önmagáé; a közösségé.

Nem szabad: funkcionális.

Az asszony, aki minimális szolgáltatásokban dolgozik – 33

éves

A közepes városokban – Wichita, Topeka, Overland Park – a nők végzik a társadalom alapmunkáit:

– pénztáros – takarító – élelmiszerbolti alkalmazott – pincérnő – idősothtoni dolgozó – iskolai asszisztens

Keményen dolgozik, keveset keres. Nincs fejlődés, nincs karrier, nincsenek eszközök.

Az élete ebből áll: bizonytalan mûszakok, gyerekek, akikre vigyázni kell, gyenge közszolgáltatások és lakbér, amely a fizetése felét elviszi.

A hiánya társadalmi: mindent ő csinál, de az állam számára nem prioritás.

Pótolható. És ez kitörli őt.

Az asszony, aki a távolságban él – 53 éves

Kansas hatalmas. Szétszórt házak, végtelen utak, tucatnyi kilométerre egymástól fekvő városok.

Az itt élő nő teljes magánnyal néz szembe: – távoli kórházak – ritka iskolák – gyenge közlekedés – kevés szomszéd – szinte semmi társadalmi támogatás.

A tél hosszú. A nyár kemény. És minden – minden gond – rá hárul.

Ha elromlik az autó, vár. Ha orvosra van szüksége, órákig vezet. Ha érzelmileg összeomlik, nincs kapcsolati hálója.

A hiánya földrajzi: eltűnik egy olyan területen, amelyet nem azért építettek, hogy megvédje őt, hanem csak azért, hogy átkeljenek rajta.

Epilógus – Kansas

Kansas egyszerű állam. De az egyszerűsége megtévesztő. A csend, a földek, a szél és az üres utcák mögött állandó küzdelem zajlik, amelyet senki sem lát.

Itt a nők tartanak el mindent, ami az államot a felszínen tartja: földet, otthont, családot, közösséget, munkát.

És miközben kitart, eltűnik.

A hiánya ebből áll: – merev szerepek – elszigeteltség – névtelen mezőgazdasági munka – minimális szolgáltatások – lelki és fizikai távolság. Kansas nem traumával törli ki a nőket. A megszokással törli ki őket.

Elmélkedés – Kansas

Minden állam a hiány egy formáját tárja fel. Kansas a legcsendesebbet mind közül: azt, amelyet a földrajz és a hagyomány épít fel.

Itt egy nő egész életét leélheti egy szerepen belül, egy távolságon belül, egy el nem ismert munkán belül, anélkül hogy valaha ideje vagy tere lenne végiggondolni, ki is ő valójában.

Kansas azt tanítja, hogy a nők hiányához nem kell szélsőséges erőszak vagy szegénység. Elég egy föld, amely nem változik, és egy kultúra, amely nem hallgat meg.

És ezért van itt ez az állam: hogy megmutassa, hogyan terheli meg a vidéki Amerika a nőket anélkül, hogy valaha beismerné.

Ferdinando Frega